

مجموعه
مقالات زبان شناسی و ایران شناسی
(مجموعه نخست)

پژوهش و ترجمه
سعید عریان

به کوشش
مریم حاتمی

نشر آریتم

۱۳۹۸

سرشناسه : عریان، سعید، ۱۳۲۹ -
عنوان و نام پدید آور : مجموعه مقالات زبان‌شناسی و ایران‌شناسی / پژوهشگر سعید عریان؛ به کوشش
مریم حاتمی

مشخصات نشر : تهران، انتشارات برسم، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری : ۳۱۰ ص / جدول، نمونه

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۱۸۱-۲-۷

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه

موضوع : زبان‌شناسی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

Linguistics -- Iran -- Addresses, essays, lectures موضوع

موضوع : ایران‌شناسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

Iran -- Study and teaching -- Addresses, essays, lectures موضوع

شناسه افزوده : حاتمی، مریم، ۱۳۶۱ - ، گردآورنده

رده‌بندی کنگره : P۱۲۵

رده‌بندی دیویی : ۴۱۰

شماره کتاب‌شناسی ملی : ۵۹۲۹۰۱۷

کلیه حقوق چاپ محفوظ است

مجموعه مقالات زبان‌شناسی و ایران‌شناسی (مجموعه نخست)

پژوهش و ترجمه : سعید عریان

به کوشش : مریم حاتمی

طراح جلد : هوش پارس (اشکات)

صفحه آرا : نشر برسم (معصومه ملک محمودی)

نمونه خوانی : نشریه امرداد (مهناز فیروزمند)

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۱۸۱-۲-۷

تیراژ : ۵۰۰ نسخه چاپ : نخست

سال نشر : زمستان ۱۳۹۸ بها : ۵۸۰۰۰ تومان

brsm

نشر برسم

9 786229 618127

✉ dinazdehnadi@yahoo.com | ☎ ۰۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴ | 📠 ۰۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴

میدان رسالت، خیابان هنگام، خیابان شهید قزوینی، پلاک ۶۶

تلفن : ۰۹۱۹۳۳۹۰۳۳۴-۷۷۲-۷۰۹۴

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	درباره گویش‌های ایرانی
۲۹	معمای «هزوارش»
۶۵	بررسی چند واژه از فرهنگ پهلوی
۷۱	بررسی واژه‌ای محذوف در یک متن پهلوی
۹۱	بررسی واژه <i>𐭮𐭲𐭭</i> در فرهنگ پهلوی دست‌نوشته TD۲
۹۷	واژه‌های دخیل در ترجمه‌ی پهلوی زبور
۱۱۱	زندگی دیگر بر اوستا
۱۲۱	نگرش توحیدی در دین زردشتی ساسانی
۱۷۵	سه متن دعایی مربوط به ازدواج
۱۸۳	نکاح از روش ایران
۱۹۵	آفرین پیمان پهلوی یا پیمان کدخدایی
۲۰۱	صورت‌بندی‌ها و مؤلفه‌های اجتماعی-فرهنگی ایران باستان
۲۲۵	رساله گجسته ابالیس

به نام آنکه جان را فکرت آموخت چراغ دل به نسور جان برافروخت

مقدمه

مجموعه حاضر و مجموعه‌های بعدی، حاصل بیش از سی سال اندیشه و پرداختن به دغدغه‌های علمی نگارنده در فرهنگ و متون باستانی و نیز مسائل زبانشناسی است. درست است که عضویت در هیئت علمی پژوهشی نوشتن پاره‌ای از مقالات را به این جانب تحمیل می‌کرد اما بی‌تردید هیچ‌یک از آنها را می‌گذران مراحل خاص نوشته نشده و انجام هر یک دلیل و توجیهی منطقی دارد. مضافاً این که به ویژه در این مجموعه بسیاری از مقالات به دوران پس از بازنشستگی تعلق داشته و در اصل تالیف ایشان نیستند و آن نمی‌توان تردید نمود.

در این مجموعه تنها مقاله نخست ترجمه است. جای داشت که بنابر نوع مقالات در مجموعه ترجمه‌ها می‌آمد. اما دلایلی که در زیر می‌آید مرا از این بنابه جایی منصرف کرد. نخست این که تا زمان ترجمه و انتشار این مقاله، مطالبه با این درجه علمی درباره گویش‌های ایرانی در مطبوعات مانوشته نشده بود و انتشار این مقاله می‌بایست فتح البابی باشد که خوشبختانه شد.

دیگر این که این مقاله به زبان ایتالیایی نوشته شده و در زمانی نگارنده بر آن بود که مقالات ایتالیایی مجموعه‌ها را به فارسی برگرداند تا این دست از مقالات مهجور و بی‌استفاده نماند. البته موفقیت در این خواسته کامل نبود و به کسب گرفتاری‌های شغلی متوقف شد.

و دیگر این که نظر نگارنده بر این بود که این مجموعه با مطالبی در مورد گویش‌های ایرانی آغاز شود که جامعیت آن همه مطالب را بنا بر اهمیت دربرگیرد، و از همه مهمتر این که این مقاله پس از گفتگوهای هر روزه با استادام شادروان مهرداد اوستا و بنا بر نظر او انتخاب شد و پس از ترجمه و اعمال نظرات او به عنوان نخستین مقاله نگارنده در این

رشته از سوی خود او به شادروان پرویز شهریاری، دوست و استاد دیگر بنده جهت چاپ در اولین دوره نشریه چیستا ارائه شد.

حق شادروان مهرداد اوستا بر این مقاله بسیار است.

اما چند نکته در مورد کلیه مقالات دیگر گفتمی است:

نخست این که برخی از مطالب در مقدمه پاره‌ای از مقالات بنابر اجبار تکرار شده، زیرا هر مقاله در زمان خود مستقل نوشته شده و آمدن آن مقدمه بایسته بود.

دوّم این که نگارنده برخی از نظریات خود را در گذر زمان اصلاح کرده و لاجرم در آنها تجربی رخ داده است به ویژه در خصوص هژوارش‌ها. این امری طبیعی است زیرا انسان اندیشمند پیوسته به دنبال تحول اندیشه خود است که در غیر این صورت هیچ یک از شاخه‌های علم متحول نمی‌شود.

سرانجام مراتب سانس‌زاری خود را از بانو دی‌ناز دهنادی اعلام می‌دارم، زیرا من هرگز به مجموعه مقاله نمی‌اندیشیدم و این در این امر همت گماشته و امر نیاندیشیده مرا محقق نمود. دیگر از بانو مریم حاتمی که در جمع‌آوری این مجموعه کوششی بلیغ نمود، زیرا متأسفانه نگارنده نه از این مقالات نسخه‌ای داشت به تاریخ و محل انتشار آنها را از حفظ نموده بود. دیگر از همه دست اندرکاران انتشارات محترم می‌خواهم که در انتشار این مجموعه سهمی داشتند.

سعید عریان

مهرماه آبان ۱۳۹۸

تهران